

[Victor Larsen.]

Grundbeløb og en langt mere begrænset Ejendomsret; saa snart Talen er om Ejendomme med over 35 000 Kr.s Grundbeløb, betragter jeg som værende mere end tvivlsom efter den Beskyttelse, Grundlovens § 80 giver. Den tvungne Ejendomsafstaaelse her er en Form for Ekspropriation, og man maa være forberedt paa, at Spørgsmaalet om Lovligheden heraf vil blive overladt Domstolene til Afgørelse. Jeg og mit Parti reserverer os i alle Tilfælde med Hensyn til Spørgsmaalet om Lovligheden af det, der her foregaar.

Hvad § 12 angaar, er der jo her foretaget den Lempelse, at samme Ejer nu maa drive 2 Landbrugsejendomme, medens Forslagets oprindelige Bestemmelse lød paa 1. Naturligvis er dette en Forbedring, men alligevel er det en Bestemmelse, der indsnævrer enhver driftig Landmands naturlige Trang til Virksomhed, og det er et Forbud, en Tvangsforanstaltning, som man ikke vilde tænke paa at byde noget som helst andet Erhverv.

Herudover har man indsat en Bestemmelse, som skal gaa ud paa at beskytte Smaabrugene, nemlig at ingen maa drive en Landejendom ud over sin egen med en Grundværdi af under 12 000 Kr., hvis paa-gældende Ejendom ligger i den samme eller en tilgrænsende Kommune. Det er ganske ejendommeligt, at medens man med Hensyn til de 35 000 Kr. anvender Begrebet „Grundbeløb“, har man her ved 12 000 Kr.s Grænsen indsat Begrebet „Grundværdi“. Naar man ved, hvorledes Grundværdier er flydende, vekslende fra Vurdering til Vurdering, betyder det altsaa, at en Ejendom, der svinger omkring disse 12 000 Kr., snart kan være underkastet Bestemmelsen, snart ikke. Det synes ikke at være heldigt, hvad man her vil lovfæste. Det vil afgjort skabe Forvirring, og det har dog formodentlig ikke været Meningen.

At Ejendommen skal bortforpagtes, saaledes at Forpagtningen tidligst udløber 8 Aar efter Tiltrædelsen, er som nævnt et usædvanlig bombastisk Krav, og det lange Aaremaal vil afgjort medføre unødvendige Besværligheder og Ubehageligheder i mangfoldige Tilfælde i det praktiske Liv.

I Stk. 3 i Ændringsforslag Nr. 8 til § 12 er der indsat en Bestemmelse gaaende ud paa, at det paabydes, at hvis en Landbrugsejendom ejes af et Selskab, en Forening m. v., saa skal den bortforpagtes, og naturligvis for de 8 Aar. Jeg vil gerne spørge den ærede Ordfører for Udvalget, hvorledes man vil forholde sig med Fiil Sø. Udvalget havde

som bekendt — det er ogsaa nævnt i Betænkningen. — Besøg af Godsejer Olufsen fra Fiil Sø, og jeg havde Indtryk af, maa jeg tilstaa, at Udvalget var enig i den Betragtning, at det, der foregik ved Fiil Sø, hvor man inden for en Familie drev Arealer, som var fuldkommen uegnede til Bortforpagtning, i Virkeligheden var noget, som man ikke skulde forhindre; man var klar over efter min Opfattelse, at det at paabyde Bortforpagtning i et Tilfælde som det nævnte vilde være en fuldkommen Urimelighed, ja, det vilde være ligefrem samfundsskadeligt. Jeg vil derfor gerne spørge, hvorledes man har tænkt sig dette praktiseret, for der er jo ikke nogen som helst Tale om Dispensation fra de Bestemmelser, der staar i dette Stykke i § 12; det ser man ikke noget til.

Jeg kunde ogsaa have Lyst til at spørge baade den højtærede Landbrugsminister og den ærede Ordfører for Udvalget, hvorledes det gaar med Bestemmelserne under Stk. 2 i den oprindelige § 12, hvor man jo havde givet Retningslinier gaaende ud paa, at de oprindelige strenge Bestemmelser ikke gjaldt for Landbrugsejendomme, der ejes af Staten, Kredit- eller Hypotekforeninger, Banker eller Sparekasser, landøkonomiske Foreninger. Er det noget, man har glemt, eller er det fuldkommen gaaet ud? Det kunde dog være ganske interessant at vide, om Lovforslaget virkelig efter Flertallets Mening skal underkastes saa strenge Ændringer, at det efter min Opfattelse ikke bliver til at administrere, og som sagt, Dispensation er der ikke Tale om; det staar der ikke et Ord om at man kan give.

Naar den ærede Ordfører for Udvalget siger, at man ved den oprindelige Lov i Virkeligheden kun ramte de middelstore Brug og Brugene nedefter, men ikke naaede de store Godser ved den oprindelige Udstykningslov, saa vil jeg gerne sige, at det er ganske urigtigt. Statshusmandsloven med dens Udstykning gælder for alle Ejendomme fra de største til de mindste, og efter Loven om Lens og Stambuses Ophævelse er Godserne ogsaa fri Ejendom og underkastet ganske samme Vilkaar som andre Landejendomme i dette Land. Deres Besiddere er ude for Opgang og Nedgang, ganske som Ejere af Landejendomme under 35 000 Kr.s Grundbeløb, og derfor vil Udstykning finde Sted; den baade kan og vil finde Sted, naturligvis ogsaa fra disse store Godser. Der er ingen som helst Grund til at lave Særbestemmelser, og jeg føler en dyb Skuffelse over, at Udvalgsflertallet har fundet dette nødvendigt.

Det, der var det store, det helt rigtige i Statshusmandsloven, var netop, at der